

Baýdeniň halypasy aňňalak gapdyrdy

Category: Kitapcy, Publisistika

написано kitapcy | 24 января, 2025

Baýdeniň halypasy aňňalak gapdyrdy BAÝDENIŇ HALYPASY AŇŇALAK GAPDYRDY

Bir taryhy ýatlatma: Amerikan goşunyna degişli «Apaçi» wertolýoty 2007-nji ýylda yrakly žurnalistleri oka tutup, ýönekeý raýatlary pürreläpdi. Munuň subutnamalaryny orta çykaran WikiLeaks-yň gurujysy Žulian Assange tussag edildi. WikiLeaks maglumatnamalary Yrakda bolup geçen gyrgynçylyklary ýüze çykarypdy, ýöne muny hiç kimse agzamak islemedi. Olary paş edenem Angliýada tussaglykda saklanýar we azatlykçy ABŞ onuň kellesini isleýär!

Dowam edeliň...

Günbatar mediýasynyň we analistleriniň jogap gözleýän sowaly şu: Halkara sanksiýalar Russiýany Ukrainada togtadyp bilermi?

Mysal üçin...

ABŞ-nyň daşary syýasatyń kesitleyän we Baýdeniň häkimiyete gelmeginde uly roly bolan «The Council on Foreign Relations» (CFR) – Daşary aragatnaşyklar geňeşi-de şu sowalyń jogabyny gözleýänlerden.

CFR-nyň ykdysady hünärmenlerinden Anşu Siripurapu öñňin şu kesgitlemäni berdi:

“...Krymyň Russiya birikdirilmeginden soň amerikan sanksiýalarynyň Russiýanyň ykdysady ösüşini haýalladandygyny, emma onçakly köp haýalladyp bilmändigini görkezýär. Emma Moskwany sagdan-soldan urýan soňky sanksiýalar düýpli netijeleri döretjege meňzeýär.»

Ýeri, Russiýanyň sanksiýalara garşylyklaýyn hemleleri nähili bolup biler. Siripurapudan okalyň:

“...ABŞ we Ýewropa koordinasiýaly sanksiýalar Russiýanyň dünýäniň iň populýar rezerw pul birliklerine bolan ilteşigini kesendigini aňladýar. Russiya kömek üçin Hytaýa ýüz tutup

biler, bu iki ýurt dollarsyz söwdany ýola goýmak üçin birnäçe ýyllap bilelikde iş alyp bardy, emma ýuan Hytaýdan başga ýerde ulanylýan pul däl.»

Emma...

Beýleki analitikler sanskiýalaryň bir özüniň taryhy taýdan Eýran we Demirgazyk Koreýa ýaly döwletleriň ümzugini üýtgetmäge mejbür etmändigini öñe sürýär. Amerikan syýasatyny kesgitleýän şahslardan CFR-iň başlygy Riçard Haass «Sanksiyalar esasy zat, emma her derde dowá däl» diýip ýazýar. Riçard Haass diýlende bürgütler ýada düşmeli däлmi? Nämüçin diýlende?

Çünki... Türkiýede häzir amerikan ýaýrawçylaryny ýa-da NAT0-nyň üsti örtülen operasiýalaryny gürrüň berýänlere «rusparaz» diýýänler şu ikiýzlilige näme diýerlerkä eýse?

• ABŞ-nyň «beýnisi» aç-açan ýazdy

24-nji fewralda «New York Times» gazetinde çykan makalasynda Haass Russiýanyň çozusynyň üstünden Wýetnam, Yrak, Owganystan operasiýalaryny esasly görkezmäge synanyşdy:

“...Iki dürli uruş bar: Ikinji jahan urşy we 1991-nji ýylyň Pars aýlagy urşy ýaly wajyp döwlet bähbitlerini goramak üçin we soñky çäre hökmünde harby güýç ulanylmgyny öz içine alýan mejbury uruşlar... Hem-de seçgi uruşlary, ýa-ga wajyp döwlet bähbitleriniň ýoklugunda ýa-da harby güýji öz içine almaýan seçimileriň iş ýüzündedigine garamazdan geçirilen ýaragly operasiýalar. Wýetnam, Yrak we çäkli başlangyç tapgyryndan soñ Owganystandaky uruşlar bu kategoriýa girýär.»

Haassyň «Wýetnam» tutarygyna biziň «intellektuallarymyz» näme diýerkä, eýse? Ýatladalyň:

ABŞ-nyň dört prezidenti... Duaýt Eýzenhauer (1953-1961), Jon Kennedi (1961-1963), Lindon Jonson (1963-1969), Riçard Nikson (1969-1974)...

1965-nji ýylyň 1-nji noýabrynda Demirgazyk Wýetnam bilen Günorta Wýetnamyň arasynda başlan uruşda ABŞ Günortanyň ýanyndady... 5 milliona golaý ýonekeý raýat wepat boldy. ABŞ-nyň 66 müň esgeri «wýetnam batgalygыndan» çykyp bilmän oldu.

ABŞ-da wýetnam urşy döwrüniň Goranmak ministri Robert Maknamaranyň ýolbaşçylygyndaky ýörite komissiýa 1945-1967-nji ýyllardaky amerikan-wýetnam gatnaşyklary boýunça ähli maglumatlary öz içine alýan gizlin beýanat taýýarlady. Harby analistik Daniel Ellsberg amerikan döwlet işgärleriniň we ýolbaşçylarynyň halka dowamly ýalan sözleýändiklerini gördü. Maglumatlar prezident Lindon Jonsonyň diňe halk köpçülígine däl, Kongrese-de dygysyz ýalan sözleýändigini subut edýärdi. Bir ýarym ýyllap maglumatlar Ellsbergiň elinde galdy, hiç kimiň çap etmäge bogny ysmaýardy. Ahyrynda bir žurnalist orta çykardy...

• **Kelläňi guma sokma indi**

2003-nji ýylyň 20-nji marty... Okkupasiýanyň başlanyna kän wagt geçmäňkä yrak goşunuň ýeňildi, Saddam Hüseýin ölüm bilen jezalandyrıldı. ABŞ-nyň öňbaşçylygyndaky koalizasiýa güýçleri Yrakda dilujy «demokratiýany» ornaşdyrma synanşyklaryna başlady. 2007-nji ýylда geçirilen barlaglara görä Yrakda takmynan 1 million raýat wepat boldy. 4.7 million yrakly ýerini-ýurduny üýtgetdi...

ABŞ-nyň häzirem arkasynda duran yrak okkupasiýasından öñinçäsini-de unutmalyň: Uruşdan öň amerikan we iňlis hökümetleri Yragyň köpçülükleyín gyryş ýaraglarynyň bardygyny we bu ýaraglaryň koalizasiýa ýurtlary bilen hir hatarda birnäçe ýurduň howpsuzlygyna düýpli howp abandyrýandygyny «intellektuallaryň» üsti bilen jemgyýetçilige habar berdi! Saddam Hüseýiniň «El-Kaidä» ýardam edýändigi ýazyldy! Emma... Bütin bu aýylanlaryň ýalandygy ýuze çykdy. Munuň ýalandygy hut operasiýany gurnanlaryň özleri tarapyndanam boýun alyndy. Nämé boldy? «Intellektuallar» nämé etdi? Kellesini guma sokdy we «Günbatar – medeniýetdir» diýip käkelemäge dowam etdi.

Eýse häzir nämé?

Kim uruşyň bolmagyny isleýär?

Kim meseläniň diplomatiki ýollar arkaly çözülmegini islänok?

Riçard Haass şeýle diýýär:

“... Russiyanyň Prezidentiniň tutaryklary ýeterlik däl:

Ukrainany öñümizdäki on ýylda ýa-da has soň NATO-nyň düzümine goşmak meselesinde belli pikire gelemzokdyk. Ukrainaly ruslar üçinem hiç hili howp ýokdy..."

Hiç kimse soraýyn diýenok:

ABŞ-nyň, Angliýanyň we Ysraýlyň okkupasiýanyň, operasiýalarynyň we uruşlarynyň bahanasy ýeterlik tutarykmydy? Soraýanlara-da «rusparaz» ýarlygy dakylýar.

Çünki... Ankaradan seretmäni unutdyrdylar!

Uruşa nälet, emma hemmesinden öñ imperialistik uruşa nälet!

Aýtunç ERKİN.

«SÖZCÜ» gazeti, 04.03.2022 ý. Publisistika